

Het tegenwoordig deelwoord (zie ook hoofdstuk 44)

A THEORIE

- 1 a Wijs in onderstaande zinnen het tegenwoordig deelwoord aan, en de objecten en bepalingen die erbij horen.
b Als u de stof uit hoofdstuk 50 beheerst, kunt u ook aangeven welke functie het tegenwoordig deelwoord in de zin vervult.

Voorbeeld: 1 Die man is verschrikkelijk vervelend.
2 Ik heb een hekel aan patat etende mensen.
3 Luid snikkend liep zij weg.

Antwoord: 1a verschrikkelijk **vervelend** 1b naamwoordelijk deel van het gezegde
2a patat **etende** 2b bijvoeglijke bepaling bij *mensen*
3a luid **snikkend** 3b adverbiale bepaling

- 1 De persoonlijke ontboezemingen van al die bekende Nederlanders in bladen en op de televisie worden op den duur wel erg vermoeiend.
- 2 Ik vind het schokkend om te zien hoeveel omroeporganisaties er in Nederland zijn.
- 3 Die man moet wel zwaarwegende redenen hebben gehad voor zijn besluit om zich op het laatste moment terug te trekken.
- 4 De schrijvers die een bezoek hebben gebracht aan de afdeling Nederlands van de Universiteit van Californië waren razend enthousiast.
- 5 De komende jaren hoopt de Nederlandse Taalunie meer subsidieaanvragen te kunnen honoreren.
- 6 De Nederlandse Taalunie stelt zich terughoudend op.
- 7 De verlieslijdende afdelingen van dat bedrijf worden per 1 januari gesloten.

3 Voeg bij de volgende adjectieven, die van oorsprong tegenwoordige deelwoorden zijn, indien nodig de uitgang -e toe.

Voorbeeld: 1 Het is (*overwegend*) droog, met harde windstoten uit het zuidwesten.
2 Niemand vond dat (*overtuigend*) argumenten.

Antwoord: 1 Het is **overwegend** droog, met harde windstoten uit het zuidwesten.
2 Niemand vond dat **overtuigende** argumenten.

- 1 Mijn vriendin studeert sinds kort (*vergelijkend*) taalwetenschap.
- 2 (*Opvallend*) genoeg waren het juist de Franse reizigers die een zwak hadden voor de Nederlandse vrouw.
- 3 Een Franse schrijver uit de zeventiende eeuw noemde de Nederlandse vrouw behendig en (*doortastend*).
- 4 Ik word misselijk van die uit de gootsteen (*opstijgend*) stank.
- 5 De personeelsleden luisterden (*zwijgend*) naar de toespraak van hun directeur.
- 6 Echt (*diepgravend*) verhalen over de Nederlandse mentaliteit heb ik nog nooit gelezen.
- 7 Het dagblad El Pais heeft zich ontwikkeld tot de meest (*toonaangevend*) krant van Spanje.
- 8 Het EU-voorzitterschap van Nederland leverde voor de correspondentie van die krant (*vanzelfsprekend*) een grote hoeveelheid werk op.
- 9 Aan (*bovenstaand*) voorbeeld kun je zien hoe die constructie gebruikt wordt.
- 10 Niet gevoelens of instincten bepalen hier de omgang met mensen, maar overwegingen van fatsoen zijn (*doorslaggevend*).

[Een aantal van de zinnen in dit hoofdstuk zijn overgenomen uit de serie *Door vreemde ogen* die in het najaar van 1992 in NRC Handelsblad verscheen. Soms zijn de zinnen enigszins veranderd.]

D **PRAKTIJK TEGENWOORDIG-DEELWOORDCONSTRUCTIE**

- 9 **Verander de onderstaande zinnen in zinnen met een tegenwoordig deelwoordconstructie. (In de meeste gevallen levert dit een betere zin op.)**

Voorbeeld: Hij lachte terwijl hij de gasten naar de deur bracht.

Antwoord: **Lachend** bracht hij de gasten naar de deur.

- 1 Ze maakte de brief open terwijl ze huilde.
- 2 Terwijl hij quasi-ontspannen achterover leunde in zijn fauteuil, voerde hij de onderhandelingen.
- 3 Terwijl het brandde stortte het vliegtuig neer.
- 4 Ze bereikte de finish terwijl ze strompelde.
- 5 Hij kwam op de bovenste etage aan terwijl hij zwaar hijgde.
- 6 Je kan zo'n sollicitatiegesprek toch niet voeren terwijl je rookt!